

Els robatoris globals per David Fernàndez

«No som al millor dels mons.» «L'1 % més ric acumula el 63 % de la riquesa mundial produïda el 2020.» «L'ordre caníbal del món transita entre la bilis de la dominació i la *hybris* de l'acumulació.» «Mai tan pocs havien robat tant en tan poc temps.» «Hi ha qui roba molt i hi ha els que ens deixem robar.» «El pelagianisme va capbussar-se en les fonts de la riquesa—és a dir, en l'origen dels robatoris a l'engròs [...]—i les va ubicar en un pecat injust, ominós.» «Agustí d'Hipona deia: "Si dels governs ens traiem l'acció de la justícia, en què es converteixen sinó en una banda de lladres a gran escala?"»

Frases extretes del llibre *No robaràs* (2024), de David Fernàndez, de la «Sèrie Deu Manaments» que publica l'editorial Fragmenta. Qui hagi llegit *Llums i taquígrafs: Atles de la corrupció, el frau i la impunitat als Països Catalans* (2016), del mateix autor juntament amb Àlex Romaguera, pot esperar una lectura nova del setè manament (no robarem ni serem desposseïts). Fernàndez no defrauda, malgrat que autoqualifica el seu propi text com gairebé d'un pamflet sobre els actuals robatoris múltiples. Plantejat el llibre (capítol I), exposa els lladronicis en devessall (capítol II). Dos botons com a mostra: en un sol dia de despesa militar global (4.500 milions de dòlars) es podrien salvar de la fam 34 milions de persones; aplicant un impost del 5 % a la riquesa dels multimilionaris es podrien recaptar 1,7 bilions de dòlars anuals, cosa que permetria a 2.000 milions de persones sortir de la pobresa. I l'esguard al món no li fa perdre les dades d'aquí: el lloc 76 del rànquing del PIB català entre les regions europees passa a 135 en l'Índex del Progrés Social (més riquesa, però més desigualtat); tenim 23 desnonaments diaris (700.000 persones s'han quedat sense habitatge als Països Catalans des del 2008 i, en canvi, hi ha 450.000 pisos buits); hi havia 1.384 persones sense sostre a Barcelona el 2023 (12 % més que l'any anterior)... Es roba de moltes maneres: salaris injustos (les *kellys*), préstecs amb interessos excessius (hipoteques bancàries), fons opacs (grans tenidors i fons voltors), enganys de comerç (beneficis estratosfèrics de banca i elèctriques), preus de lloguer d'habitatges pels núvols (1.700 €/mes de mitjana a Barcelona), socialització de pèrdues i privatització de beneficis (de 14.000 a 50.000 milions d'euros ens costà a tots reflotar la banca), blanqueig de capitals, evasió fiscal (amnistiada quatre vegades!), suborns (corrupcions de tota mena), decisions errònies (camps de golf i neu artificial *versus* sequera), negocis opacs (drogues, farmacèutiques, prostitució...). El capítol III s'aboca a les moltes maneres de robar amb un informe demolidor sobre la Catalunya del 2019, que encara s'aguditzà més amb la pandèmia. «Les desigualtats socials no són fatals ni naturals sinó fruit directe de decisions polítiques i econòmiques.» Només un 33,3 % de la societat

catalana viu sota patrons de plena integració social; un 37,8 % viu en precarietat estructural, i un 29,1 %, en risc, moderat o sever, d'exclusió social. El 20 % de les llars més riques de Catalunya disposen de sis cops més que el 20 % de les llars més pobres. I el 2023 teníem 8.030 persones a les presons. Tesi de fons: dignitat humana i defensa del mercat són incompatibles com ho són l'estat de dret i el capitalisme, la democràcia i el neoliberalisme de mercat regnant.

El capítol IV es titula *Auri sacra fames* ('La fam execrable de diner') i ens parla de cinc grans canonades de l'espoli estructurat: el finançament il·legal dels partits polítics, els sobre costos de l'obra publicoprivada, el tsunami immobiliari, la indústria del frau fiscal i l'economia del delictes. I ens parla d'afers ben nostrats: Palau, Pretòria, Mercuri etc., amb noms i cognoms implicats. I acaba amb un interrogant que és un cop de puny al ventre: viure honestament resulta inútil? El capítol V va del robatori del futur, no sols material (Catalunya, des de l'exercici del 2010 té uns deutes fins a l'any 2018 de 72.200 milions d'euros) sinó també ecològic (el 12 de maig del 2023 Catalunya ja havia gastat els recursos que és capaç de produir en un any i des d'aleshores estava en deute ecològic) i immaterial (monetitzant la vida i proletaritzant l'oci ens roben el temps, el sentit comú, l'oci, el descans, el discurs d'un pensament no únic i la salut, especialment la mental); res d'estrany que esmenti les encíclicues *Laudato si'* (2015) i *Fratelli tutti* (2020) del papa Francesc (en què subordina la propietat privada al destí universal dels béns), que porti per títol «24/7/365» ('en qualsevol moment durant tot l'any') i que es refereixi a les ulleres de l'hongarès Karl Polanyi, que el 1944, a *The Great Transformation*, va deixar escrit que el mercat lliure que s'autoregula és una pura falla. El capítol VI és poc més que una ressenya de la sessió inaugural de les jornades «Una economia que mata» (27.10.2023), organitzades per Cristianisme i Justícia i impartida pel sociòleg basc Imanol Zubero, que distingí l'opció fonamental de cadascú de les opcions quotidianes, restringides a eleccions tancades—quina energia gasto?, quin cafè compro?, on tinc els estalvis?—, tot demanant que no col·laboréssim tant, atès que, si deixem entrar el mercat per la porta, els nostres drets salten per la finestra.

El llibre, tanmateix, al final, obre camins d'esperança a partir d'una economia cooperativa, social i solidària, els productes de proximitat, les finances ètiques i una economia per a la vida que sigui social i transformadora. L'epíleg del llibre esdevé epifania, i el somni d'una revolució pacífica per a assolir «un temps de vida fora del capitalisme». Al fons, Chesterton.

Lluís Busquets i Grabulosa